

У поверљивом извештају за америчког Председника Роналда Регана, ЦИА је 1988. године саопштила да се америчка супериорност у технологијама знатно смањила у односу на Европу и Јапан и Председнику је предложено да се хитно размотри настала ситуација и предузму одговарајући кораци.

Следи пад Берлинског зида, распад СФРЈ и СССР-а, делимичан успех конференције ЕУ у Мастрихту 1992. (заједничка валута, заједничка спољна политика, заједничке оружане снаге, а све је то остварено десет година касније)

У насталим кризама НАТО налази нови идентитет и нову мисију у униполарном свету САД. Резолуција Америчког Конгреса од 1992. захтева стварање суда за ратне злочине на простору СФРЈ, зарад постављања сопствене историје (одговорности) у било какав контекст међународног права.

Госпођа Медлин Олбрајт као амерички представник у УН саопштава 1994. године да је Косово подручје од највишег интереса за америчку националну безбедност. Од земље која “препушта” Европи да реши спорове у СФРЈ (и тако потврди своју неспособност по том питању), претвара се у земљу чији се витални национални интереси бране на Косову!

Следе “ничим” изазвани догађаји у Сребреници и коначна потврда потребе Америчког учешћа у заштити Муслимана и одлучног деловања на простору бивше Југославије као и у заштити ове “угрожене” популације, а затим инсталирање њихове највеће базе у Европи у околини Урошевца - Бондстил.

У свом годишњем обраћању нацији 1998. године, амерички Председник Бил Клинтон славodobитно изјављује да је Америка повратила технолошку супериорност и да опет води за бар десет година у најнапреднијим технологијама у односу на конкуренте. На који начин су кризе које сам побројао (а и остале у свету) утицале на овај скок, лако је докучити из прегледа цена акција њихових најистакнутијих компанија које се баве истарживањима и испоруком војне опреме за Владу САД (Локид, Боинг, Цоммунистационс Дивисион ИТТ Индустириес, Атлантик Аероспаце Електроницс итд.)

Нравно 1999. године НАТО (читај САД) не пропушта прилику да читавом свету покаже своју политичку, а поготово војну супериорност и тим чином прогласи почетак краја дотадашњег светског поретка под окриљем УН. Чињеница да су бомбардовање Југославије почели лажним наводима о геноциду, и за повод узели Рачак (монтирану верзију наводног масакра), само показује правац њиховог (уз вољну сарадњу Велике Британије и са осталим мање вољним и невољним сарадницима) деловањем у будућности. Бомбардовање (после 11. септембра) Авганистана, окупација Ирака (без дозволе УН и под лажним изговорима о наводном оружју за масовно уништавање) било је само увод у потпуну глобалну доминацију САД са окупирањем највећег дела светских ресурса енергије и коначним циљем распарчавања Русије и спречавања нових глобалних сила ЕУ, Кине и Индије, да се убаце на тржишта за њих тако потребних

енергената.

Но, нарвно да други нису седели скрштених руку и никако нису желели да живе у свету где би их Америка “усрећила” доминацијом своје силе и вредностима демократије, како их она пропагира .

Кина, у сенци бурних догађаја, полако, али сигурно спроводи свој план о повратку на глобалну сцену. Она за сада постаје један од главних играча, а у непосредној будућности и водећа по питању економије. Користећи технолошке револуције у многим областима и мешајући се у спорове у свету искључиво кад су угрожени њени национални интереси (Тајван, Тибет) добила је на времену како би се, економски и војно ојачана, супроставила било ком покушају доминације над њом и њеним стратешким интересима. Искуства које су Кинези извукли током НАТО бомбардовања Југославије (а и њихове амбасаде у Београду) омогућила су им да створе одговарајућу стратегију у евентуалном будућем сукобу са САД. Повод за такав рат, нарavno, био би неки Косовски пандан у Кини (на пример «Истоцни Туркестан»-Ујгур). Изјава једног од водећих кинеског генерала 2006. године, да нико не може да брани Тајван од Кине јер је то њен саставни део, а да ако се САД случајно усуде да учине тако нешто, биће суочене са снагом кинеског оружја, значила је отворено саопштење не само САД, него и другима да је Кина постала глобална сила способна да се равноправно носи са осталим великим земљама. На ову директну претњу нико од америчких високих представника није реаговао, пошто су постали свесни чињенице да је и Кина постала глобална сила способна да директно војно угрози САД.

Руски народ после отрежњења од бајке зване “либерални капитализам” и Председника склоног свакој врсти уступака Америци, без обзира на цену (уништавања привреде, повлачења Русије са глобалне сцене, девастирања војске и научних потенцијала, до биолошког урушавања народа) изнедрио је нову политичку елиту која је желела да ствари постави на место. Русија је за невероватно кратко време успела да поврати свој положај једне од две земље које су способне да униште једна другу (уз остатак света) и да на тај начин одговоре Госпођи Медлин Олбрајт на њену изјаву да поједине земље имају вишак енергената и да би било добро да се направи боља расподела тих ресурса. Русија је на Кавказу доказала да у заштити својих виталних интереса (људи, територија, ресурси) неће презати да употреби сва расположива средства. Нова војна стратегија Русије по изјави Начелника Генералштаба подразумева и превентивне акције укључујући и атомске ударе у заштити својих интереса. Ово на уму морају имати пре свих Пољска и Чешка које су прихватиле инсталирање “ракетног штита” за САД, а све наводно зарад претњи од “отпадничких земаља”. Заиста је трагикомично да је овако брзом повратку Руских потенцијала (до кога би сигурно дошло) кумовао управо амерички Председник Џорџ Буш Млађи са својом нафтном олигархијом путем намерно изазваног неприродно брзог повећања цене нафте и гаса.

Русија са нагло нараслим капиталом и прихватањем неких од правила западне верзије привређивања, успела је да се укључи у светске токове нове доминације путем новца (кога штити војна сила) па тако добар број највећих светских енергетских компанија и извора (Либија, Алзир), прелазе у руске руке. Вредне некретнине, респектабилне компаније на Западу и другим интересантним деловима планете, такође су постале власништво Руса.

Преседан који је направила ЕУ и САД у погледу Косова отворио је Пандорину кутију за слична догађања на планети. Имајући у виду америчку стратегију “производње и

управљања кризама”, мислим да су они исфорсирали и натерали остале земље које још увек морају из разних разлога да их следе, да направе овако видљиву грешку. Амерички развој и доминација планетом, добрим делом су се заснивали управо на изазивању сукоба ниског интензитета, а преседан Косова им гарантује да ће тога и убудуће (на њихову радост) бити.

Подручје које Америка сматра својим спољним двориштем - Јужна Америка, буди се и почиње организовано да брани своје интересе (ресурсе). Дванаест држава основало је УНАСУР (Јужноамеричка Унија-пандан ЕУ) под вођством још једне од нарастајућих светских сила Бразила. Организација има све предуслове да почне да води политику континента превасходно у складу са интересима народа тих земаља. Америчка доминација и супериорност у спровођењу властите политике (интереса) добро је начета политиком Венецуеле, Кубе, Боливије, па и Бразила. Остали део континента увиђа да се развој пре може осигурати ослањањем на добар комшилук но на савезника који полако силази са главне светске сцене и мора да се прилагоди ново насталој политичко-економској ситуацији на планети, где су само један од великих који имају своје легалне интересе.

Индија, земља која због изузетно младе популације (просек старости 27 година), извршног система образовања, традиционалне привржености раду, броја становника (1,2 милијарде) услед чега је друго по величини појединачно тржисте на свету, културне традиције од девет хиљада година, представља такође једну од доминантних нација у будућности. Њен однос према америчкој доминацији сличан је Кини, међутим, ту постоји и жеља за сардњом ради што бржег развоја. И све док Америка не буде имала интерес да се меша у виталне интересе Индије (Кашмир), ова земља следиће пут Гандија, Нехруа, Индире Ганди, што омогућава сарадњу са свима који у њој виде равноправног партнера .

Приликом америчког војног повлачења из Европе (првенствено Немачке) и груписања њихових војних потенцијала у правцу Азије, Америка је јавно изнела свој став да ће то подручје бити један од доминантних њихових интереса у 21. веку. Одговор на њихово максимално присуство у регионима Азије, убрзо је стигао у виду Шангајске организације за сарадњу (Русија, Кина, Казахстан, Узбекистан, Киргистан и Таџикистан). Овим земљама су се веома брзо као посматрачи придружили Монголија, Индија, Пакистан и Иран. Пакистан и Иран тренутно чекају одговор на захтев да постану пуноправни чланови. Иако су јавно декларисани циљеви СхОС појачање узајамног поверења и добросуседног пријатељства међу разним земљама-чланица; подстицање ефективне сарадње у областима политике, привредне-трговине, науке и технике, културе, просвете, енергетике, саобраћаја и заштите средине; заједничко улагање у заштиту животне средине и регионални мир, безбедност и стабилност, основа организације заправо представља политичко –војну силу која жели да ограничи војно и свако друго присуство САД у региону и сведе га на нормално како припада једној од светских сила.

ЕУ полако почиње да се дистанцира од беспоговорног праћења Америке у свим подухватима. Очигледно да нарасла економска сила тражи и простор за деловање ван америчких интереса. Већ приликом бомбардовања Југославије дошло је до великих спорова унутар евроатланских савезника који су се додатно продубили поводом Авганистана и Ирака. Такође и криза око Грузије потврђује нејединство (упркос настојању да се прикаже другачије) унутар савезника. Европске земље имају снажан интерес да сарађују са Русијом - с једне стране због сигурног снабдевања енергентима

(европске компаније имају око 30 милијарди долара учешћа у највећим руским гасним компанијама), а са друге стране, руско (сада богато) тржисте још дуго ће бити гладно разних производа из европских компанија (аутомобили, кућни апарати, наместај ..). Чини се да струја унутар Европе која преко сто година заговара јачање веза Европа-Русија полако осваја позиције од којих се Американцима диже коса на глави. Комбинација Европе као технолошке супер силе и Русије као непресусног извора сировина и војне супер технологије, представља комбинацију коју многи у Европи и Русији већ одавно сањају.

Оваква констелација, уз непоменуте Муслиманске земље (традиционално незадовољне Америком, са ретким изузетцима) и највећи део земаља Трећег света такође у већини незадовољних, представља реално окружење у коме САД мора да тражи своју измењену улогу. Чињеница да економско-технолошки гигант који унутар своје територије располаже великим резервама енергената и највећом продукцијом хране на палети као и најреспектабилнијом војском, неће лако пристати да се повуче са доминантне улоге у свету, која омогућава преливање свих унутрашњих проблема на цео свет (долар као резервна валута) и извлачења свих врста екстра добити коз системе (ММФ, Шветска Банка, СТО, и друге међународне организације и институције које користи само када је то у њиховом интересу) које је градила последњих 50 година. Америчка привреда у оквиру своје државе обавља 83 процената свеколике привредне активности-убедљиво највише у развијеним земљама. Стога су далеко у најповољнијем положају и сваки њихов грип се на планету преноси као запалење плућа.

Тренутно Америка и даље има водећу улогу у технологијама и војну доминацију. Шта од тога може да им буде ослонац у што дужем задржавању садашњег стања? Доминантна војна сила суочена је са обновљеном Руском војном моћи, за коју су и амерички конгресмени у време највеће руске кризе говорили да је она једина у стању да уништи САД, и да као таква земља мора увек имати амерички респект. У овом трнутку за САД је болно сазнање да су Руси спремни да своје потенцијале и употребе. Њихова одлучност наравно више брине Америчке савезнике (поготово мале државе), јер увиђају да се такозвани „нуклеарни кишобран“ неће отворити за сваку од њих (ако уопште и хоће за било кога осим за саму Америку). Који Амерички грађанин жели и да помисли да се због заштите неке од земаља савезница може десити уништавање целокупне Америке, па наравно и света? Искустава Првог и Другог светског рата више не важе, из простог разлога што сада више у игри није неколико стотина хиљада америчких живота, ваћ буквално комплетна Америка.

Кина је већ упозорила Америку да постоје ствари због којих би сигурно ушла у војни сукоб са САД (Тајван). А растрзане америчке копнене снаге заиста нису довољне да се пошаљу у свако двориште које САД прогласе за свој национални интерес. Тако да изражена војна супериорност Америке више никог на свету не импресионира (постоје земље спремне да са њима уђу у сукоб и способне да униште САД, паба Америка њих може да уништи десет пута!). Војна супериорност заиста је претња и упозорење само малим и slabим земљама.

Технологије у којима Америка и даље доминира (војна, свемирска, медицина, нови извори обновљивих енергената) омогућавају Америци да још изванредан број година остварује екстра профите на планети. Но технолошки јаз и зависност других земаља од њихове технологије у драстичном је паду. Садашње заостајање Европе и Јапана се процењује на 2 до 3 године, а надирућих супер џинова Кине и Индије на 5 до 7 година.

Буђење САД

Пише: Милан Пурић

среда, 03 септембар 2008 11:41

Нови амерички председник сигурно неће моћи да изјави да Америка опет бежи пратиоцима у технолошком смислу више од 10 година.

Све горе поменуто наводи на закључак да САД убрзано мора да се прилагоди новонасталим околностима у свету. Наставак досадашње политике донео би небројано много невоља њима а наравно и остатку света. Но, како су на планети сви научили да живе са америчком себичношћу и ароганцијом, сигуран сам да овога пута пре свега њима неће бити пријатно да се увере да „амерички сан“ није само њихова привилегија.

01.09.2008.г.